

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН**METHODOLOGICAL PREREQUISITES FOR STUDYING THE PROBLEMS OF ADMINISTRATIVE ACTIVITY OF THE POLICE IN THE FIELD OF ENSURING THE RIGHTS AND FREEDOMS OF CITIZENS****Тіщенко В.В.**
аспірант*Міжнародний університет бізнесу і права*

У статті проаналізовано методологічні передумови дослідження проблем адміністративної діяльності поліції у сфері забезпечення прав і свобод громадян. Враховуючи загальнотеоретичні та методологічні напрацювання, досліджено генезис розвитку вчення, пов'язаного із забезпеченням прав і свобод громадян в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ (поліції). Наголошено, що в даний час необхідно кардинальне переосмислення адміністративної діяльності, в тому числі і здійснюваної поліцією, слід переорієнтувати її на більш високе якісне обслуговування інтересів людини і громадянина, подолання відчуження посадових осіб органів державної влади та управління від нагальних проблем громадян. Акцентовано, що сьогодні незважаючи на маючі місце електронні адміністративні регламенти, громадянин так і не може з мінімальною витратою часу, а також сил отримати необхідний йому документ, довідку, свідоцтво, дозвіл тощо. Все це в кінцевому рахунку знижує довіру до державних інститутів, провокує громадян до вишукування можливості підкупу відповідних посадових осіб, а також часто пошуку нового місця для свого проживання або роботи в зарубіжних країнах. Доведено, що для виправлення ситуації як ніколи необхідно кардинальне переосмислення системи державного управління, підвищення якості державних послуг за допомогою формування персональної відповідальності всіх без винятку посадових осіб. Зазначено, що на порядку денному розвиток добросовісної конкуренції на ринку державних послуг, формування інституту «позитивного адміністративного мовчання», а також формування правових механізмів залежності посадової особи від нагальних вимог окремо взятого громадянина. Запропоновано формування невеликих за своїм штатом відділів поліції, в яких нестимуть службу тільки дільничні уповноважені поліції і співробітники карного розшуку. Ці відділення поліції можуть обслуговувати невеликі за площею і чисельністю населення райони у великих містах. Наголошено, що створення таких відділень дозволить своєчасно реагувати на різні правопорушення, які пов'язані з посяганням на майно громадян, попереджати побутові конфлікти, а також протиріччя, що виникають на міжнаціональному та екстремістському ґрунті. Обґрунтовано важливість формування різного роду бюро скарг, до яких зможе звернутися громадянин, право якого в тому чи іншому аспекті порушено. Запропоновано формування правового механізму інформування людей про прийнятну міру впливу щодо винної посадової особи, шляхом розміщення інформаційних стендів.

Ключові слова: національна поліція, адміністративна діяльність, права і свободи громадян, юрисдикційна діяльність, реалізація прав, правовий механізм, позитивне адміністративне мовчання.

Taking into account general theoretical and methodological developments, the genesis of the development of teaching related to ensuring the rights and freedoms of citizens in the administrative activities of internal affairs bodies (police) is studied. It is noted that at present, it is necessary to radically rethink administrative activities, including those carried out by the police, it should be reoriented to a higher quality service to the interests of a person and citizen, overcoming the alienation of officials of state authorities and management from the pressing problems of citizens. All this ultimately reduces confidence in state institutions, provokes citizens to look for opportunities to bribe relevant officials, and often find a new place to live or work in foreign countries. It is proved that to correct the situation, more than ever, it is necessary to radically rethink the public administration system, improve the quality of public services through the formation of personal responsibility of all officials without exception. It is noted that the agenda includes the development of fair competition in the public services market, the formation of the institution of "positive administrative silence", as well as the formation of legal mechanisms for the dependence of an official on the urgent requirements of an individual citizen. It is proposed to form small police departments in their staff, in which only district police commissioners and criminal investigation officers will serve. These police stations can serve small areas and population in large cities. It is noted that the creation of such departments will allow timely response to various offenses related to encroachment on the property of citizens, prevent domestic conflicts, as well as contradictions that arise on interethnic and extremist grounds. The importance of forming various kinds of complaints bureaus that a citizen whose right has been violated in one aspect or another can apply to is justified. It is proposed to form a legal mechanism for informing people about the accepted measure of influence against a guilty official by placing information stands.

Key words: national police, administrative activity, rights and freedoms of citizens, jurisdictional activity, implementation of rights, legal mechanism, positive administrative silence.

Постановка проблеми. Адміністративне право є унікальною галуззю в системі українського права, цей напрямок правового регулювання дозволило поєднати в собі різноманітні приписи, що дозволяють гнучко і системно впливати на найрізноманітніші суспільні відносини, незалежно від того, де вони складаються. Незважаючи на універсальність предмета адміністративно-правового регулювання, правовий вплив на публічні відносини здійснюється за допомогою приписів самого різного характеру.

Безумовно, центральне місце в механізмі правового регулювання публічних відносин займають конституційні приписи, які визначають пріоритетні напрямки державного будівництва, а також захист прав і свобод громадян. Також в механізмі правового регулювання публічних відносин своє місце займають нормативні положення фінансово-правового характеру без регулятивних властивостей, без яких неможливо забезпечити реалізацію ні конституційних, ні адміністративно-правових приписів. У змісті

механізму правового регулювання публічних правовідносин своє місце займають приписи цивільно-правового та екологічного характеру, крім того, великий правоохоронний потенціал належить нормам кримінального права. У кожній галузі права України існує свій напрямок в регулюванні публічних відносин, а також у сфері регулювання виконавчо-розпорядчої діяльності органів державної влади та управління. Щодо виконавчо-розпорядчої діяльності можна сказати, що ця діяльність носить односторонній, владний характер. У сучасних умовах як ніколи актуальна проблема вдосконалення механізму адміністративно-правового регулювання різних аспектів публічного управління, а також життєдіяльності людей. Тому без регулятивних і охоронних властивостей адміністративного права неможливо уявити діяльність органів державної влади та управління, мета роботи яких – забезпечення громадської безпеки, охорона громадського порядку, а також захист і охорона прав і законних інтересів громадян.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Проблеми адміністративної діяльності органів Національної поліції в контексті забезпечення прав громадян приділялась увага науковців різних галузей знань. Серед вчених-юристів, які займалися дослідженням цієї проблематики, можна відзначити роботи А. В. Басова, О. І. Безпалової, М. В. Лошицького, В. І. Олефіра, В. Г. Фатхутдінова. Окремі аспекти адміністративної діяльності органів Національної поліції вивчали В. В. Федоров та В. В. Черней, захист громадських прав у цій сфері досліджували А. В. Школик та О. В. Щербанюк.

Усі означені автори зробили вагомий внесок у розробку даної проблематики, врахувавши прорахунки та позитивний досвід, але у процесі реформування правоохоронних органів та розбудови громадянського суспільства з'являються нові виклики, які потребують вчасного вирішення.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є комплексний аналіз методологічних передумов дослідження проблем адміністративної діяльності поліції у сфері забезпечення прав і свобод громадян.

Виклад основного матеріалу. Логіка аналізу змісту адміністративної діяльності поліції щодо забезпечення прав і свобод громадян передбачає розкриття концепції та методології відповідного дослідження. Як стверджував Д. О. Керімов, «...методологія виступає в якості вказівної ниті, керівництва дослідницьким процесом. Методологічне мислення покликане перетворювати об'єктивне в суб'єктивне, пізнання в пізнане. А реальні об'єкти, явища, а також процеси в їх усвідомленні образи» [3].

Саме тому методологічний підхід до розкриття означеної проблеми представляється досить обґрунтованим. Забезпечення прав і свобод громадян – це проблема, яка вирішується протягом багатьох століть розвитку людської цивілізації, і тільки до кінця ХХ ст. деяким державам вдалося певною мірою наблизитися до її вирішення. Однак відзначимо, що проблема забезпечення прав і свобод громадян в діяльності національної поліції України вельми молода. Представляється можливим також зауважити, що серйозні дослідження означеної проблеми почали проводитися лише в середині 80-х років ХХ ст. Обумовлено це тим, що питання забезпечення прав і свобод громадян у діяльності публічної адміністрації стали актуальними лише після прийняття цілого ряду міжнародно-правових актів, присвячених правам людини і громадянина. Такі акти, зокрема, були прийняті як на міжнародно-правовому, так і на європейському рівні [4].

Гідність і права людини, їх генезис, морально-філософське обґрунтування і юридична природа, глобальні загрози їх існуванню і засоби їх подолання, порівняльний аналіз рівня їх забезпечення, способи їх імплементації в різних державах, а також універсальний механізм їх гарантії – такі їх основні проблеми, які мають місце в даний час.

У радянський період історії нашої держави змістовних досліджень, присвячених безпосередньо правам і свободам людини і громадянина, практично не проводилося. Науковому аналізу в теоретичному і конституційно-правовому аспекті піддавалося лише правове становище особистості. Подібний стан речей був пов'язаний з цілою низкою обставин, як правило, суб'єктивного порядку. Невипадкова була теза Ф. М. Рудинського про те, що «... наша юриспруденція фактично заперечувала глобальну значимість загальної концепції прав людини, яка розглядалася як «абстрактна» або «буржуазна» [6]. А зафіксовані в міжнародних актах права людини в теорії і на практиці ототожнювалися з урізаними правами радянського громадянина, в результаті чого принижувалося значення громадянських прав і недооцінювалося право на життя як найперше право людини». Забезпечення прав і свобод громадян в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ винятком не було.

Г. В. Мальцев в 1979 р. зазначав, що «...прогрес у дослідженні прав особистості був настільки очевидний, що не було потреби доводити це твердження» [2]. Саме в означений період розвитку юридичної науки на основі загальнотеоретичних досліджень аналізується правозастосовна діяльність органів внутрішніх справ у відповідному напрямку. У вивченні проблеми забезпечення прав і свобод громадян використовувався різний інструментарій, а також різна методологія, діалектичні та приватнонаукові методи. Ще в ХІХ В. О. Тарасов підкреслював ту обставину, що «Зважаючи на надзвичайну складність явищ, що досліджуються в науці поліцейського права, індуктивно-дедуктивний метод є єдиною можливим у застосуванні до цієї науки» [4].

Свого часу І. С. Самощенко, розкриваючи методологію правознавства, відзначав, що метод діалектики був загальним методом наукового пізнання, у зв'язку з чим він використовувався для повноти, всебічності, об'єктивності пізнання. У свою чергу приватно-наукові методи є необхідними для здійснення порівняльного правознавства, застосування системно-структурного підходу, моделювання, а також історико-правового аналізу та ін.» [1].

Враховуючи загальнотеоретичні та методологічні напрацювання, можна простежити генезис розвитку вчення, пов'язаного із забезпеченням прав і свобод громадян в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ (поліції).

Так, розгляд деяких проблем забезпечення прав і свобод громадян в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ дає можливість звернути увагу на той факт, що адміністративно-правовий інструментарій не може бути ефективно використаний без застосування міжгалузевого підходу, особливо, якщо це стосується даної проблеми.

Таким чином, видається не випадковим використання при проведенні адміністративно-правових досліджень означеної проблеми напрацювань, які існували в науці конституційного права. Пов'язано це з тим, що Конституція будь-якої держави закріплює основні і невід'ємні права людини і громадянина, які так чи інакше забезпечуються державою в особі її компетентних і правоохоронних органів. Так, звертає на себе увагу дослідження, проведене О. І. Колташевим, в якому на міждисциплінарній основі аналізується принцип єдності прав і обов'язків громадян, а також участь у його реалізації органів внутрішніх справ [2].

На наше переконання, реалізація більшості прав громадян не потребує правозастосовної діяльності органів внутрішніх справ, однак реалізація спеціальних прав та обов'язків з боку громадянина потребує контролю з боку органів внутрішніх справ, це насамперед відноситься до тих прав та обов'язків, які реалізуються громадянами у сфері охорони громадського порядку. На ту обставину, що статус громадян у сфері громадського порядку має певну специфіку, зверталася увага в роботах Н. І. Буденко, І. А. Іванової, Л. М. Рябцева [2;5;6].

Якщо узагальнити результати зазначених робіт, то в цих дослідженнях аналізуються суб'єктивні права та юридичні обов'язки громадян у громадських місцях, а також особливості правового становища громадян у сфері охорони громадського порядку. У проведених дослідженнях також акцентувалася увага на використанні правоохоронних, адміністративно-правових засобів забезпечення правового становища громадян у специфічній сфері життєдіяльності людей з боку різних органів державного управління, в тому числі і органів внутрішніх справ. Всі ці роботи по-своєму розвивали загальнотеоретичне конституційно-правове вчення про статус особистості у сфері державного управління. У них, а також в деяких інших роботах доводилася необхідність і важливість діяльності органів внутрішніх справ у справі забезпечення правового статусу особистості.

На думку, наприклад, К. Б. Товкачова, «заснована на суворому дотриманні режиму законності діяльність орга-

нів внутрішніх справ є необхідною умовою правомірною, безперешкодного користування громадянами своїми конституційними правами» [2].

Також вельми серйозними були зусилля в дослідженні адміністративно-процесуального становища громадян у провадженнях, які здійснювалися в органах внутрішніх справ. Зокрема, вельми змістовно було досліджено право особи, щодо якої здійснювалося провадження у справі про адміністративне правопорушення. У числі принципів відповідного виробництва проявився і принцип охорони прав і законних інтересів громадян. С. І. Котюрґіним стосовно адміністративно-процесуальної діяльності органів внутрішніх справ була розроблена система прав і законних інтересів громадян. Найважливішими принципами процесуальної діяльності в цьому напрямку стали такі принципи, як доведеність звинувачення; надання особі, що притягається до відповідальності права на захист (подання доказів, ознайомлення з матеріалами справи, оскарження прийнятих рішень в судовому та адміністративному порядку та ін.) [4].

Все це говорить про те, що забезпечення прав і свобод громадян стало одним з основних завдань органів внутрішніх справ. За дотриманням прав і свобод громадян в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ більш предметно почав здійснюватися прокурорський нагляд, удосконалювалися форми громадського контролю, а також розвивалися різні види контрольної діяльності з боку різноманітних органів державного управління, в тому числі – вищих органів внутрішніх справ. Дотримання прав і свобод громадян поступово перетворювалося на пріоритетний напрямок діяльності органів внутрішніх справ.

У 90-і роки ХХ ст. інтерес до проблеми прав і свобод громадян був викликаний прийняттям Конституції України, яка якісно іншим чином визначила права громадян, особливо ті з них, забезпечення яких безпосередньо пов'язане з діяльністю органів внутрішніх справ (поліції). Закріплені в Конституції права і свободи стосуються як матеріального, так і процесуального аспекту діяльності поліції. Деякі з прав громадян реалізуються громадянином безпосередньо, Реалізація інших передбачає дотримання цілого ряду адміністративних процедур [4].

Згідно з Конституцією, права громадян умовно поділяються на особисті (цивільні) права, права соціально-економічного характеру, права політичного характеру і так далі. У межах своєї компетенції поліція забезпечує можливість реалізації громадянином всіх без винятку наданих йому прав і свобод [10].

У міру розвитку юридичної теорії розвивається і правозастосовна практика, створюються нові державно-правові інститути, в компетенції яких зосереджуються засоби забезпечення прав і свобод людини і громадянина. Зокрема, в науковій літературі вельми змістовно обґрунтовується необхідність формування інституту адміністративної юстиції, вносяться пропозиції щодо вдосконалення форм і методів роботи Уповноваженого з прав людини, діяльність якого і в даний час може внести досить істотний внесок у вирішення проблеми забезпечення прав і свобод громадян в адміністративній діяльності поліції [1].

Представляється правильним погодитися з тим, що мірилом якості закону може бути те, наскільки прийнятий закон в ході своєї реалізації дає можливість людині використовувати надане їй право в тій чи іншій сфері державного управління або своєї життєдіяльності. Слід обмовитися, що кожен громадянин, звичайно ж, відразу не може реалізувати весь комплекс прав, які йому надані Конституцією, за винятком, зрозуміло, особистих невідчужуваних прав. У розвиток конституційного закріплення прав і свобод громадян прийнятий цілий ряд державних законів, в яких визначається механізм реалізації багатьох положень Конституції. Однак, незважаючи на пряму дію Конституції, а також її вищу юридичну силу, цілий ряд

прав, які надані громадянину, не може бути ним реалізований в абсолютному порядку. Однак, незважаючи на, здавалося б, правильний правовий механізм реалізації прав і свобод людини і громадянина, на практиці практично кожен стикається з великою кількістю, як видається, необґрунтовано встановлених бюрократичних процедур, в ході яких відбувається порушення його прав і законних інтересів, у зв'язку з чим якість закону позбавляється свого правового, а також Конституційного сенсу. Якість нормативно-правової регламентації суспільних відносин, на жаль, і в сфері внутрішніх справ залишає бажати кращого. Незважаючи на велику кількість законів, цілком очевидна тенденція зниження рівня забезпечення прав і свобод людини і громадянина практично у всіх сферах державного управління. Доводиться визнати, що суттєва робота, яка проведена за останні двадцять років з дослідження прав і свобод людини і громадянина, а також інтеграція української правової системи в європейській правовий простір, частково нівельована змістовно частиною діючих державних законів, а також бюрократичною процедурою їх реалізації [2].

В даний час необхідно кардинальне переосмислення адміністративної діяльності, в тому числі і здійснюваної поліцією, слід переорієнтувати її на більш високе якісне обслуговування інтересів людини і громадянина, подолання відчуження посадових осіб органів державної влади та управління від нагальних проблем громадян. Звичайно, не можна прийняти закон, створити правоохоронну систему, яка сприятиме зниженню цинізму, бездушності, байдужості, які мають місце у всіх без винятку органах державної влади та управління. В даний час, незважаючи на маючі місце електронні адміністративні регламенти, громадянин так і не може з мінімальною витратою часу, а також сил отримати необхідний йому документ, довідку, свідоцтво, дозвіл тощо.

Все це в кінцевому рахунку знижує довіру до державних інститутів, провокує громадян до вишукування можливості підкупу відповідних посадових осіб, а також часто пошуку нового місця для свого проживання або роботи в зарубіжних країнах. Для виправлення ситуації як ніколи необхідно кардинальне переосмислення системи державного управління, підвищення якості державних послуг за допомогою формування персональної відповідальності всіх без винятку посадових осіб.

На порядку денному розвиток добросовісної конкуренції на ринку державних послуг, формування інституту «позитивного адміністративного мовчання», а також формування правових механізмів залежності посадової особи від нагальних вимог окремо взятого громадянина.

Звичайно, не потрібно абсолютизувати права і свободи людини і громадянина: у якій би сфері вони не реалізовувалися, людина в силу реальної об'єктивності завжди вирається в певні правові та соціальні обмеження. У сучасному суспільстві реалізація прав і свобод не може бути абсолютною, оскільки це неминуче призведе до порушення прав інших людей, буде становити загрозу державним і суспільним інтересам. Права і свободи громадян визначають певний взаємозв'язок між різними людьми, які перебувають в даний момент у відповідному соціальному середовищі.

Також логічним виглядає теза авторів монографії «Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів внутрішніх справ та шляхи її удосконалення» про те, що «не може бути абсолютної свободи держави, так і не може бути безмежної свободи кожного: необмежена свобода призводить до необмеженої деспотії найсильніших і безсовісних [4]. Однак свобода дається кожному в рівній мірі, в тому числі і слабкому, що не має засобів до існування. Це рівне право кожної людини має бути захищене державою, тим більше, що саме держава встановлює межу свободи кожного і карає за зловживання свободою».

Наведена теза має безпосереднє відношення і до діяльності поліції, яка в межах своєї компетенції забезпечує права і свободи людини і громадянина тими засобами, яких немає в інших органів державної влади та управління. Аналіз компетенції поліції в цьому аспекті показує, що забезпечення прав і свобод громадян в адміністративно-правовій сфері впливу досягається за допомогою контрольно-наглядової діяльності, яка реалізується в найрізноманітніших формах і за допомогою різних методів. У процесі здійснення контрольно-наглядової діяльності проводиться профілактична робота, яка зовні практично непомітна, вона, як правило, не дає об'єктивних якісно-кількісних показників, але зате вона дозволяє сформулювати в громадських місцях обстановку спокою і соціального благополуччя. При такій ситуації люди можуть відчувати власну і майнову безпеку, це дозволяє їм реалізувати свої культурні права, право на відпочинок в парках, скверах та інших місцях масового перебування і відпочинку людей. Різними профілактичними засобами забезпечується велика кількість прав і свобод людини і громадянина в соціально-культурній, соціально-економічній та майновій сфері життєдіяльності людей [3].

Профілактична діяльність поліції забезпечує не тільки обстановку соціального благополуччя, вона також допомагає виявляти різного роду адміністративні правопорушення або інші відхилення від дотримання правових і соціальних норм. Таким чином, в ході профілактичної роботи співробітники поліції змушені застосовувати заходи адміністративного примусу як спеціального, так і юрисдикційного характеру [7]. Такі заходи вже по-іншому забезпечують права і свободи громадянина, а саме – вони захищають його від протиправної поведінки інших людей, створюють сприятливий соціальний простір. При цьому не потрібно забувати й іншої обставини: співробітник поліції, застосовуючи заходи адміністративного впливу, повинен враховувати як правовий, так і соціально-гуманістичний аспект при його реалізації, а також елементарну доцільність, зокрема, при здійсненні адміністративного затримання громадянина, який вчинив адміністративне правопорушення [8].

В інших сферах соціальної дійсності поліція також забезпечує права і свободи громадян тим арсеналом адміністративно-правових засобів, які знаходяться в її розпорядженні як безпосередньо, так і у взаємодії з іншими органами державної влади та управління, а також інститутами громадянського суспільства. Однак треба визнати, що наявні регламенти взаємодії належної концентрації зусиль взаємодіючих структур у справі забезпечення прав і свобод людини і громадянина поки, на жаль, не дали. Цілком очевидно, що конституційний принцип, пов'язаний з пріоритетом прав і свобод людини і громадянина, які до всього іншого ще повинні бути змістом діяльності органів державної влади, поки так, як потрібно людям, не працює [9].

Незважаючи на реальну картину, пов'язану із забезпеченням прав і свобод громадян, теоретичні дослідження в цьому напрямку тривають, і ця тенденція слід всіляко підтримувати. Цілком очевидно, що для реальної дії конституційних прав і свобод людини і громадянина, в тому числі реалізованих у сфері внутрішніх справ, необхідна реальна дія також і конституційних гарантій, яких, як показує вивчення основного закону, в чинній Конституції України поки явно не дістає. Основним гарантом прав і свобод громадян виступає Президент України, проте тільки лише його зусиль в розглянутій сфері явно не достатньо. Необхідно підкреслити, що права і свободи громадян стануть реально працювати, якщо до цього будуть докладені зусилля не тільки органів державної влади та управління, а також відповідна діяльність і самих громадян. Дійсно, від громадянина в справі реалізації ним своїх прав і свобод багато що залежить, проте не слід від звичайної людини вимагати понад зусилля, ставити перед ним завдання звертатися до суду за захистом своїх прав, вимагати від нього дій, пов'язаних із захистом його прав в європейських правозахисних інститутах. Такий варіант за-

хисту під силу лише вельми забезпеченим людям, яких в нашій країні не так і багато. Держава в особі своїх органів влади та управління має переглянути якість своєї роботи у справі забезпечення прав і свобод громадян, а також створити максимально комфортні та зручні умови для їх реалізації. Як зазначає Уповноважений з прав людини Л. Л. Денісова: згідно з опитуваннями, у разі порушення своїх прав 62 % українців готові робити які-небудь дії, щоб вирішити проблему, але при цьому до 67% респондентів відмовляються вірити в готовність інших українців відстоювати свої права. Більш того, 67% всіх опитаних впевнені, що більшість людей в нашій країні не знають своїх прав, 74% впевнені, що люди не вміють їх відстоювати [10].

В даний час можна спостерігати розвиток інформаційних технологій у справі надання найрізноманітніших державних послуг, в тому числі і в сфері внутрішніх справ. Такий підхід відповідає духу часу, дає можливість людині, не виходячи з дому отримати необхідну їй державну послугу, а також інформацію, однак в цьому механізмі, незважаючи на його сучасність, а також певну затребуваність, є і деякі недоробки. А саме: їм може скористатися лише деяка кількість людей, які впевнено розбираються в сучасних інформаційних технологіях. У зв'язку з цим реалізація найрізноманітніших прав громадян за допомогою сучасних інформаційних технологій в даний час вбачається мало-ефективною.

У питаннях реалізації прав і свобод громадян у сфері діяльності поліції, на нашу думку, необхідно використовувати зарубіжний досвід лише в тому аспекті, в якому він може бути адаптований і використаний в нашій країні. Зокрема, вельми позитивним бачиться формування невеликих за своїм штатом відділів поліції, в яких нести службу тільки дільничні уповноважені поліції і співробітники карного розшуку. Ці відділення поліції можуть обслуговувати невеликі за площею і чисельністю населення райони у великих містах. Створення таких відділень дозволить своєчасно реагувати на різні правопорушення, які пов'язані з посяганням на майно громадян, попереджати побутові конфлікти, а також протиріччя, що виникають на міжнаціональному та екстремістському ґрунті. Представляється також важливим формування різного роду бюро скарг. У ці структури зможе звернутися громадянин, право якого в тому чи іншому аспекті порушено. Бачиться доцільним і формування правового механізму інформування людей про прийняту міру впливу щодо винної посадової особи. У місці роботи чиновника, дії якого визнані незаконними або необґрунтованими, можливо слід розміщувати інформаційні стенди, на які поміщати дані про якість роботи відповідної посадової особи із зазначенням, зрозуміло, не тільки позитивної інформації.

Висновки: В даний час необхідно кардинальне переосмислення адміністративної діяльності, в тому числі і здійснюваної поліцією, слід переорієнтувати її на більш високе якісне обслуговування інтересів людини і громадянина, подолання відчуження посадових осіб органів державної влади та управління від нагальних проблем громадян. Незважаючи на реальну картину, пов'язану із забезпеченням прав і свобод громадян, теоретичні дослідження в цьому напрямку тривають, і ця тенденція слід всіляко підтримувати. Цілком очевидно, що для реальної дії конституційних прав і свобод людини і громадянина, в тому числі реалізованих у сфері внутрішніх справ, необхідна реальна дія також і конституційних гарантій, яких, як показує вивчення основного закону, в чинній Конституції України поки явно бракує. В методологічному аспекті представляється можливим відзначити, що вирішення ряду проблем в цьому напрямку дозволить державі зробити досить істотні кроки в справі свого соціально-економічного і політичного розвитку, а також підвищити рівень довіри до державних інститутів, в тому числі і поліції, з боку значної частини соціально активних і прогресивно мислячих людей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях: навч. посіб. / Константинов С.Ф., Олефір В.І., Братель С.Г. та ін. Київ : Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 196 с.
2. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ : навч. посіб. / Черней В.В., Константинов С.Ф., Братель С.Г. та ін. ; під. заг. ред. Коваленка В. 5-те вид. Київ : ПП «Дірект Лайн», 2014. 408 с.
3. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ у питаннях та відповідях : навч. посіб. / Братель С.Г., Константинов С.Ф. та ін. 2-е вид. Київ : ПП «Дірект Лайн», 2014. 236 с.
4. Білик В.М., Калатур М.В. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів внутрішніх справ та шляхи її удосконалення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2014. № 11. Т. 1. С. 124-126.
5. Братель С.Г. Дотримання прав і свобод громадян під час затримання працівниками патрульної служби МВС України. *Митна справа*. 2011. № 2. Ч. 2. С. 294-299.
6. Організація діяльності поліції зарубіжних країн : навч. посіб. / Братель С.Г., Луговий І.О., Кузьмініх Г.Б. та ін. ; за ред. В.В. Чернея. Київ : КНТ, 2015. 572 с.
7. Про Національну поліцію : Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 40-41. С. 379.
8. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ МВС України від 6 листопада 2015 р. № 1376.
9. Про затвердження Інструкції з обліку адміністративних правопорушень : наказ МВС України від 7 листопада 2012 р. № 1017.
10. Юнін О.С. Пріоритетність захисту прав та законних інтересів людини в діяльності поліції. *Митна справа*. 2013. № 1 (85). Ч. 2. Кн. 1. С. 401-405.